

Občanský a společenskovední základ (OSZ)

Okruhy profilové části maturitní zkoušky

- 1. Filosofické myšlení a jeho zrod**
přechod od mýtu k logu a vznik filosofie; vztah filosofie, vědy a náboženství; filosofická nauka o bytí – ontologie; základní otázky teorie poznání – gnoseologie (noetika)
- 2. Počátky filosofického myšlení v Evropě, Indii a Číně**
počátky filosofie v Řecku; Démokritos; elejská škola; Pýthagorás; východní filosofie
- 3. Klasická antická filosofie a myšlení**
sofisté; Sókratés; Platón; Aristotelés; helénismus
- 4. Středověké a renesanční myšlení**
patristika a scholastika; humanismus; utopie a politické myšlení renesance
- 5. Problém poznání v novověké evropské filosofii a zrození moderní vědy**
evropský (kontinentální) racionalismus; britský empirismus; osvícenství; francouzští encyklopedisté
- 6. Německá klasická filosofie a etika**
romantismus a Herder; Kant; Hegel; Marx
- 7. Filozofie na konci nového věku**
positivismus a iracionalismus ve filosofii druhé poloviny 19. století; Masarykovo myšlení
- 8. Filozofie existence 20. a 21. století**
Kierkegaard; existencialismus a pragmatismus; fenomenologie; postmoderní myšlení
- 9. Filosofická východiska etiky**
odůvodnění základních etických otázek a pojetí etiky u různých filosofů
- 10. Logická a etická argumentace a komunikace**
sókratovský dialog; aristotelský sylogismus; výroková logika; chyby a manipulace v komunikaci; asertivní komunikace
- 11. Kultura a náboženství**
kultura a subkultury; rasy a etnika; symboly; tradice a zvyky; náboženství a náboženské systémy; sekty a jejich nebezpečí
- 12. Sociologie jako vědní disciplína**
pojem a význam sociologie; vývoj sociologie a sociologické školy; česká sociologie
- 13. Lidská společnost, její vrstvy a skupiny**
sociální skupina; společenský status; sociální nerovnost a stratifikace; společenské vrstvy a třídy; sociální mobilita; společenský vývoj
- 14. Interpersonální vztahy**
komunikace; stadia vývoje psychiky; socializace; sociální role a konflikt rolí; sociální normy, sociální kontrola a deviace
- 15. Psychologie jako vědní disciplína**
hlavní směry; školy a jejich představitelé; obecná, vývojová a sociální psychologie; psychologie v praxi; efektivní učení
- 16. Osobnost a její skladba**
temperament; schopnosti; inteligence; charakter; potřeby; zájmy; stresové situace a psychohygienu

17. Demokracie a lidská práva

principy a formy demokracie; autoritativní a totalitní režim; lidská práva a jejich historie

18. Občan a politika

politika a politologie; politická kultura; volby a volební systémy; politické strany a systémy vlády; politické ideologie

19. Mezinárodní vztahy

Organizace spojených národů; Organizace Severoatlantické smlouvy; Česká republika v mezinárodních organizacích; ekonomická a politická integrace; Evropská unie a její vývoj

20. Ekonomický život společnosti

ekonomie jako vědní disciplína; ekonomické subjekty; ekonomické systémy; nabídka a poptávka; peníze

21. Stát a ekonomika

národní hospodářství a makroekonomické ukazatele; hospodářská politika státu; Česká národní banka; státní rozpočet a daně

22. Ekonomika a my

finanční instituce a cenné papíry; hospodaření domácností; spoření a investice; doporučená strategie v případě problémů se splácením půjčky

23. Ústavní vývoj českých zemí, základní práva a svobody

pojem česká státnost; ústavní vývoj českých zemí po roce 1848; Ústava České republiky; Listina základních práv a svobod

24. Právo jako společenskovední disciplína a systém

právní věda, její předmět; právo jako normativní systém; právní vztahy; orgány právní ochrany v České republice

25. Občanské a rodinné právo

občanské právo hmotné a procesní; závazkové právo, způsoby uzavírání smluv, hlavní smluvní typy; občanské soudní řízení, jeho zásady a průběh; rodinné právo, jeho účel

26. Pracovní právo

pracovní právo; pracovní poměr; práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance

27. Veřejné právo

trestní právo hmotné a procesní; trestní řízení; správní právo hmotné a procesní; správní řízení

V Praze 2. 9. 2024

Společenskovední sekce Předmětové komise společenských
věd, dějepisu a estetické výchovy